

Vidrike järve hoiuala kaitsekorralduskava 2016-2025

Keskkonnaamet 2015

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	4
1.1. Ala iseloomustus	4
1.2. Maakasutus	5
1.3. Huvigrupid	5
1.4. Kaitsekord	7
1.5. Uuritus.....	8
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud	8
1.5.2. Riiklik seire.....	9
1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus.....	9
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	10
2.1. Kooslused – elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150)	10
3. HOIUALA VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE JA KÜLASTUSKORRALDUS	13
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE	14
4.1. Tegevuste kirjeldus	14
4.1.1. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire.....	14
4.1.2. Vidrike järve hoiuala järve-elupaigatüübi inventuur	14
4.1.3. Tähiste hooldamine.....	14
4.1.4. Põhjalkdal paikneva tähise likvideerimine	14
4.1.5. Kaitsekorralduskava uuendamine	15
4.2. Eelarve	15
5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	17
KASUTATUD ALLIKAD	18
LISAD.....	20
LISA 1. Väljavõte looduskaitseseadusest	20
LISA 2. Väärtuste koondtabel.....	22
LISA 3. Väljavõte kaitsekorralduskava koostamise eeltööst (Ott, 2013).....	23
LISA 4. Fotod	29
LISA 5. Avalikustamise materjalid.....	30

Vastavalt looduskaitseseaduse §-le 25 on kaitsekorralduskava kaitstavate loodusobjektide alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Vidrike järve hoiuala kaitsekorralduskava eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast, selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ja anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke, määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ning orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument hoiuala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek, millele eelnes kava eelnõu avaldamine Keskkonnaameti veebilehel (lisa 5).

Kava koostamist koordineeris Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni kaitse planeerimise spetsialist Tiina Troškin. Kava koostas OÜ Looduslik valik ekspert Margo Hurt (tel: 53736731, e-posti aadress: hurdamargo@gmail.com). Lepingujärgne teenuse osutamise eest vastutav isik oli Mati Kose (tel: 5236926, e-posti aadress: mati.kose@gmail.com).

KAITSEKORRALDUSKAVA ON VALMINUD „RIIKLIKU STRUKTUURIVAHENDITE KASUTAMISE STRATEEGIA 2007–2013“ JA SELLEST TULENEVA „ELUKESKKONNA ARENDAMISE RAKENDUSKAVA“ PRIORITEETSE SUUNA „SÄÄSTVA KESKKONNAKASUTUSE INFRASTRUKTUURIDE JA TUGISÜSTEEMIDE ARENDAMINE“ MEETME „KAITSEKORRALDUSKAVADE JA LIIKIDE TEGEVUSKAVADE KOOSTAMINE LOODUSE MITMEKESISUSE SÄILITAMISEKS“ PROGRAMMI ALUSEL EUROOPA REGIONAALARENGU FONDI VAHENDITEST.

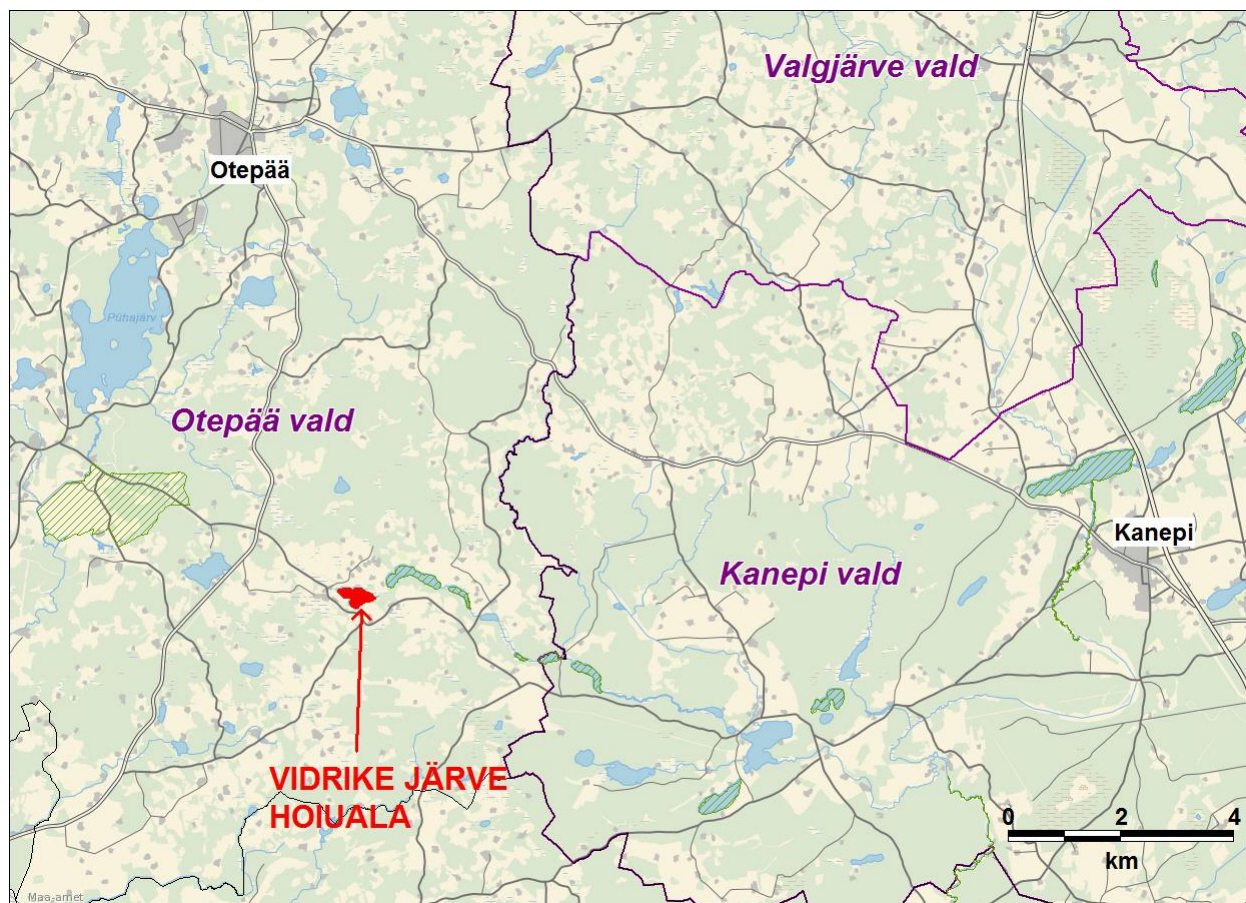
1. SISSEJUHATUS

1.1. ALA ISELOOMUSTUS

Euroopa haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitseks on loodud üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik – Natura 2000. Väljaspool kaitsealasid (rahvuspark, looduskaitseala, maastikukaitseala) paiknevate Natura 2000 võrgustiku alade kaitseks on moodustatud hoiualad ja püsielupaigad.

Euroopa Komisjonile esitatud Natura 2000 võrgustiku nimekirja kuuluva Vidrike loodusala (keskkonnaregistri kood RAH0000251) kaitseks on looduskaitsealad alusel moodustatud Vidrike järve hoiuala (keskkonnaregistri kood KLO2000114). Vidrike järve hoiuala kaitseesmärgiks on Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ (loodusdirektiivi) I lisas nimetatud elupaigatüübi – looduslikult rohketoiteliste järvede (3150) kaitse.

Vidrike järve hoiuala paikneb Valgamaal Otepää vallas Koigu ja Vidrike külas (joonis 1). Vidrike järve hoiualaks on Kooraste järvestikku kuuluv Vidrike järv (keskkonnaregistri kood VEE2120300), aga mitte selle kaldad. Vidrike järve hoiuala pindala on 13,8 ha.

Joonis 1. Vidrike järve hoiuala paiknemine, ala märgitud punasega (aluskaart: Eesti Baaskaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2013).

Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS, 2013) andmetel on Vidrike järve pindala 13,9 ha, suurim ja keskmine sügavus on vastavalt 6,2 ja 3,8 m. Järve pikkus on 685 m, laius 380 m ja kaldajoone pikkus 1902 m. Valgala pindala on 4,2 km². Vidrike järv on Sillaotsa jõe lähteks. Järve suubuvad oja lõunast ja kraav kirdest. Veevahetus on nõrk. Põhja, lõuna ja kagu suunas tõuseb järve kallas kõrgeks, mujal on kallas madalam ja idaotsas ka soine.

Valgalapõhiselt asub Vidrike järv Ida-Eesti vesikonnas ja Peipsi alamvesikonnas. Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava (2010) käsitluses on alla 50 ha suurused järved (sh Vidrike järv) väikesed veekogud, mis üldjuhul ei ole määratud pinnaveekogumiks. Väikesed veekogud on hõlmatud veemajanduskavas toodud eesmärkide saavutamiseks valgalapõhiselt. Peipsi alamvesikonna veemajanduskavas (2007) on peetud oluliseks atraktiivsete järvepiirkondade järvede, nagu Kooraste järvede, hea seisundi säilitamist.

Veepoliitika Raamdirektiivi järgi kuulub Vidrike järv keskmise karedusega kihistunud järvede (3. tüüp) hulka. Limnoloogiliseks tüübiks on määratletud kalgiveeline eutroofne ehk kalgiveeline rohketoiteline.

Kaitsealustest taimeliikidest esinevad Vidrike järves väike vesiroos (*Nymphaea candida*) ja valge vesiroos (*Nymphaea alba*). Eesti järvedes on tavapärane (tõenäoliselt ka Vidrike järves) kahepaiksete esinemine, kes on kõik Eestis kaitse all. Järv on elupaigaks jõevähile (*Astacus astacus*) ja koprale (*Castor fiber*), kes kuuluvad looduse direktiivi V lisas loetletud liikide hulka.

Vidrike järve puhke-eesmärgil kasutamiseks avalikud rajatised puuduvad. Vidrike järvele ligipääs on läbi erakinnistute ning seal tuleb arvestada maaomanike õigustega. Järvel on mõningane harrastuskalanduslik tähtsus.

1.2. MAAKASUTUS

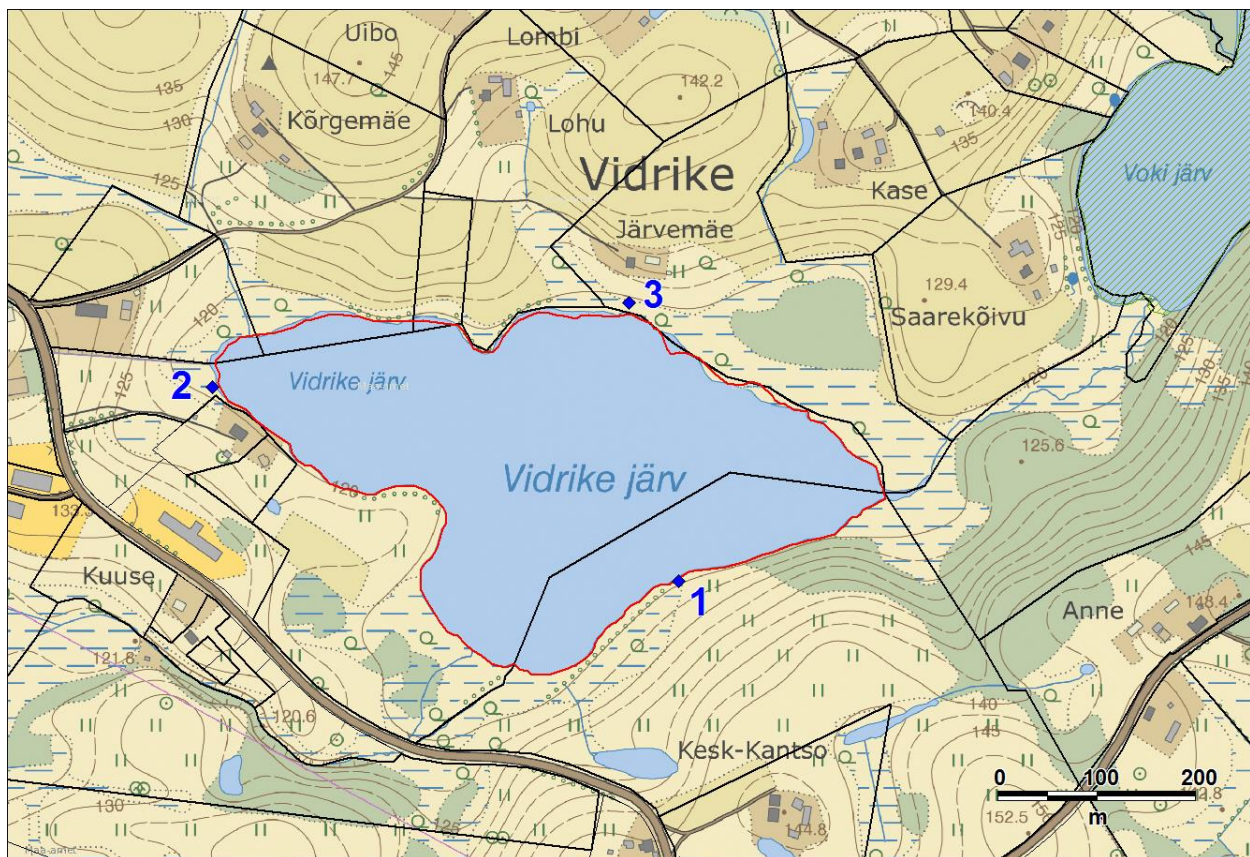
EELIS-e (2013) andmetel on kogu Vidrike järve hoiuala eraomandis ning jaguneb viie maaüksuse vahel. Hoiuala piir ei kattu täielikult järve veepiiriga Eesti Põhikaardi alusel, mis ilmselt ei ole taotluslik ning on tõenäoliselt tingitud erinevate aluskaartide kasutamisel tekkinud ebatäpsustest. Sellest tuleneb ka hoiuala ja järve pindalade 0,1 ha suurune erinevus (joonis 2).

Kaldaalad, mis samuti eraomandis, on enamasti kaetud heinamaadega, idaosas ka metsaga. Hoonestusalad on järve põhja- ja läänekalda kinnistutel.

1.3. HUVIGRUPID

- **Keskkonnaamet** – hoiuala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala kaitse-eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.

- **RMK** – praktiliste looduskaitsetööde teostamine riigimaadel.
- **Keskkonnainspeksioon** – keskkonnajärelevalve planeerija ja teostaja.
- **Otepää Vallavalitsus** – huvitatud järve ja loodusväärtuste heast seisundist, et säiliks väärtuslik elukeskkond.
- **Kalastajad** – huvitatud järvele ligipääsemise võimalustest ning kalavaru heast seisundist.
- **Loodushuvilised, puhkajad** – huvitatud järvele ligipääsemisest, puhkekohtade olemasolust.
- **Hoiualaga piirnevate maade omanikud** – huvitatud järve heast seisundist.

Joonis 2. Vidrike järve hoiuala (piir punasega) jagunemine eraomandis olevate maüksuste (piirid mustaga) vahel. Hoiuala piir ei kattu täielikult järve piiriga. Siniste ruutudega on märgitud hoiuala tähiste asukohad (*aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2013*).

1.4. KAITSEKORD

Hoiuala kaitsekord tuleneb Eesti Vabariigis kehtivast seadusandlusest, eeskätt looduskaitseseadusest. Erinevalt kaitsealadest ei ole hoiuala kaitsekord täpsustatud kaitseeeskirjaga. Vidrike järve hoiuala on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 15.12.2005. a määrusega nr 311 „Hoiualade kaitse alla võtmine Valga maakonnas”. Looduskaitseseaduse § 4 lg 3 järgi on hoiuala elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

Looduskaitseseaduse § 14 lg 1 näeb ette kaitstavate loodusobjektide (sh hoiualade) kohta kehtivad üldised arendustegevuse kitsendused (lisa 1). Konkreetselt hoiualal kehtivad piirangud toob välja sama seaduse 5. peatükk „Hoiualad“ (§-d 32 ja 33). Ka siin on sätete eesmärgiks peamiselt arendustegevuse võimaliku negatiivse mõju ärahoidmine. Põhilised piirangud on seotud maakorraldustoimingute, planeeringute, ehitustegevuse, metsamajanduse jm majandustegevusega. Looduses liikujale hoiuala staatus täiendavaid piiranguid ei sea.

Vidrike järve hoiuala territooriumiks on järve veela, mitte kaldad. Järve kallastel kehtivad üldised looduskaitseseaduse 6. peatüki „Rand ja kallas“ (§-d 34–42) piirangud. Ranna või kalda kaitse eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine.

Vidrike järve kalda piiranguvööndi laius on 100 m. Ranna ja kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ja puhketingimuste säilitamine. Kalda piiranguvööndis ei tohi lageraielangi pindala olla suurem kui kaks hektarit, välja arvatud maaparandushoiutööde tegemisel maaparandussüsteemi eesvoolu veekaitsevööndis.

Kalda piiranguvööndis on keelatud mitmed veekogu seisundit mõjutada võivad arendustegevused. Samuti on kalda piiranguvööndis keelatud mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ja radu ning maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud erandjuhtudel nagu kalapüügiõigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks ning maatulundusmaal metsamajandus- ja põllumajandustöödeks.

Vidrike järve kalda ehituskeeluvööndi laius on 50 m, kuid metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd kalda piiranguvööndi piirini (100 m). Ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud, kuid siiski on nähtud ette ka mitmed erandid.

Veeseaduse § 29 alusel on Vidrike järve kaldaalal 10 m laiune veekaitsevöönd, kus on keelatud maavarade ja maa-ainese kaevandamine ning geoloogilise uuringu teostamine; puu- ja põõsarinde raie ilma Keskkonnaameti nõusolekuta; majandustegevus, välja arvatud veest väljauhutud taimestiku eemaldamine, heina niitmine ja roo lõikamine; väetise, keemilise taimekaitsevahendi ja reoveesette kasutamine ning sõnnikuhoidla või -auna paigaldamine.

Veeseaduse § 10 lg 2 p 2 järgi on Vidrike järve kallasraja laius 4 m, mida mööda peab sama veekogu ääres vabalt ja takistamatult liikuda. Vidrike järv kuulub avalikult kasutatavate veekogude nimekirja.

Veeseaduse §-s 8 on loetletud tegevused, milleks peab olema vee-erikasutusluba. Muuhulgas on vee-erikasutusluba nõutav, kui võetakse vett pinnaveekogust, sealhulgas ka jää võtmisel enam kui 30 m³/ööpäevas; juhitakse heitvett või saasteaineid suublasse, sealhulgas põhjavette; toimub veekogu, mille veepeegli pindala on üks hektar või suurem, rajamine, likvideerimine, süvendamine või sellise veekogu põhja pinnase paigaldamine; veekogusse uputatakse tahkeid aineid; vee kasutamisel muudetakse vee füüsikalisi või keemilisi või veekogu bioloogilisi omadusi; veekogu korrashoiuks kasutatakse kemikaale.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse kohaselt on kohustuslik keskkonnamõju hindamine, kui: 1) taotletakse tegevusluba või selle muutmist ja tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju; 2) kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoimes teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala. Seaduses on just Natura 2000 võrgustiku ala eeldatavalt mõjutava tegevuse korral pööratud suurt tähelepanu keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise vajadusele.

Vidrike järvel kehtivad kalapüügil (sh vähipüügil) üldised kalapüügiseadusest ja kalapüügieeskirjast tulenevad nõuded. Eraomandis oleval veekogul on kalapüügiseaduse § 10 lg 2 p 3 ja § 11 lg 2 p 2 järgi kalapüük päikeseloojangust päikesetõusuni (nn öisel ajal) lubatud vaid kinnisasja omaniku loal.

Kalapüügiseaduse § 22 lähtuvalt on kehtestatud „Kalade veekogudesse asustamise kord“, mille järgi tohib järvedesse kalu ja vähke asustada vaid Keskkonnaameti poolt antava asustamisloa alusel.

Mittelaevatavatel veekogudel, sh Vidrike järvel, kehtib veeseaduse § 18 lg 8 alusel kehtestatud keskkonnaministri määrus „Veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded“. Oluliseks piiranguks on sise põlemismootoriga varustatud veesõidukite kasutamise keeld, va järelevalvel, päästetöödel ja riigi poolt tellitud uuringute täitmisel (kehtib alla 100 ha suuruse pindalaga järvedel).

1.5. UURITUS

1.5.1. LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD

Vidrike järve on kirjeldatud ning uurimisandmeid avaldatud teoses „Eesti NSV järved ja nende kaitse“ (Mäemets, 1977).

Kaitsekorralduskava koostamise eeltööna viis Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut läbi Põlva-, Valga- ja Võrumaa järvede, sh Vidrike järve, kompleksuuringu

ja andis kaitsekorralduslikud soovitusel (Ott, 2013). Selles töös on keskendunud enam neile ökoloogilistele elementidele, mida kasutatakse Veepoliitika Raamdirektiivi nõuete kohases järve seisundi hinnangus – vee abiootilised omadused, fütoplankton, suurtaimed ja suurselgrootud. Esitatud on ettepanekud järvede kaitse korraldamiseks. Vidrike järve osa aruandest on esitatud lisa 3.

Vidrike järve kalastiku kohta värskemad infot ei ole. Mäemetsa (1977) andmetel on järves tavalised kalaliigid ahven (*Perca fluviatilis*), haug (*Esox lucius*) ja särg (*Rutilus rutilus*), leidub veel kokre (*Carassius carassius*), latikat (*Abramis brama*), linaskit (*Tinca tinca*), viidikat (*Alburnus alburnus*) ning võib-olla ka roosärke (*Scardinius erythrophthalmus*), lutsu (*Lota lota*) ja angerjat (*Anguilla Anguilla*).

1.5.2. RIIKLIK SEIRE

Keskkonnaregistri andmetel on Vidrike järvel riikliku keskkonnaseire jaam SJA8268000, kus teostatakse jõevähi seiret. 2008. a seireandmete järgi esineb Vidrike järves jõevähki madalal arvukusel (Hurt, 2008).

1.5.3. INVENTUURIDE JA UURINGUTE VAJADUS

Kaitsekorraldusperioodi lõpus on tarvis hoiualal teha elupaigatüübi inventuur. Vajalik on kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire, mida viiakse läbi hoiuala valitsemise raames. Võimalusel tehakse Vidrike järve ökoloogilise seisundi seiret lähtuvalt EL Veepoliitika Raamdirektiivi nõuetest. Muud võimalikud Vidrike järvel tehtavad uuringud ja seired on soovituslikud, eeskätt need, mis käsitlevad kaitsealuseid ja/või Natura liike. Jõevähi uuringute ja seire kavandamisel tuleb (looduskaitsest aspektist lähtuvalt) eelistada Natura 2000 võrgustiku alasid.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1. KOOSLUSED – ELUPAIGATÜÜP LOODUSLIKULT ROHKETOITELISED JÄRVED (3150)

Eestis hõlmab see elupaigatüüp moreenmaastike nõgudes paiknevaid keskmise karedusega rohketoitelisi järvi. Taimhõljum ehk fütoplankton on neis järvedes liigirikas, kuid mõõduka biomassiga. Veesiseses taimestikust valitsevad elodeiidid – põhja kinnituvad taimed, mille õisik ulatub veepinnale. Need on meie parimad kalajärved (Paal, 2007).

Elupaigatüübi tunnustaimedest (Paal, 2007) esinesid Vidrike järves 2012. a kaelus- ja ujuv penikeel (*Potamogeton perfoliatus*, *P. natans*), valge vesiroos (*Nymphaea alba*), harilik pilliroog (*Phragmites australis*), järvkaisel (*Schoenoplectus lacustris*), vesi-kirburohi (*Polygonum amphibium*) ja konnaosi (*Equisetum fluviatile*) (Ott, 2013). Elupaigatüübi tunnusliikide hulka kuuluvatest selgrootutest loomadest (Paal, 2007) leiti 2012. a harilikku mudapäevikut (*Caenis horaria*) (Ott, 2013). Kaladest on elupaigatüübi tunnusliikideks (Paal, 2007) mitmed tavalised Eesti järvede kalad, kellest Mäemetsa (1997) andmetel esinevad Vidrike järves latikas (*Abramis brama*), särg (*Rutilus rutilus*), ahven (*Perca fluviatilis*), viidikas (*Alburnus alburnus*), koger (*Carassius carassius*), roosärg (*Scardinius erythrophthalmus*), kiisk (*Acerina cernua*) ja haug (*Esox lucius*). Valge vesiroos on ühtlasi ka looduskaitseaduse alusel kaitstav III kaitsekategooria liik. Lisaks leiti Vidrike järvest ka väikest vesiroosi (*Nymphaea candida*), mis on samuti III kaitsekategooria liik.

Veepoliitika Raamdirektiivi järgi keskmise karedusega kihistunud järvede (3. tüüp) hulka kuuluva Vidrike järve ökoloogiline seisund hinnati 2012. a heaks. Järve puhverduvusvõime indeksi, mis näitab veekogu vastupanuvõimet eutrofeerivatele mõjudele, väärtus oli keskmine (38,5). Järve tervendamine ei ole vajalik (Ott, 2013).

Natura 2000 standardandmebaasi järgi on Vidrike loodusala (Vidrike järve hoiualal) elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150) esinduslik (B), heas looduskaitsealises seisundis (B) ja väga kõrge üldise looduskaitse väärtusega (A). 2012. a uuringu (Ott, 2013) tulemuste põhjal olid elupaiga hinnangud samad.

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk:** elupaigatüübi säilimine Vidrike järve hoiualal 13,7 ha ulatuses esinduslikkusega B või kõrgem ning järve ökoloogiline seisundiklass (võrreldes 2012. aasta hinnanguga) ei ole halvenenud.
- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk:** elupaigatüübi säilimine Vidrike järve hoiualal 13,7 ha ulatuses esinduslikkusega B või kõrgem ning järve ökoloogiline seisundiklass (võrreldes 2012. aasta hinnanguga) ei ole halvenenud.

Mõjutegurid ja meetmed

- Toitainete koormus

Keskkonnaregistri andmetel Vidrike järve valgala heitvee väljalaskmed puuduvad. Järveäärsetel kinnistutel paiknevad mõned majapidamised ning üldiselt on ümbruskonna inimasustus hõre. Keskkonnakaitseliste nõuete järgimisel olmereostus järve seisundit ei ohusta.

Veekogu seisundit võib ohustada ka hõljuvainete ja setete kandumine valgala maaparandussüsteemidest, eelkõige nende rajamisel, rekonstrueerimisel ja hooldamisel. Ida-Eesti vesikonna Peipsi alamvesikonna maaparandushoiukava (2012) järgi on hajureostuse ja erosiooni ohjamiseks vajalikud maaparandussüsteemi keskkonnarajatised, mille ehitamise võimalused nähakse ette konkreetsete uurimis- ja projekteerimistööde käigus.

Toitainete koormus veekogus soodustab eutrofeerumist. Seejuures on tihti tegemist loodusliku protsessiga või seda soodustava laialdasema inim mõjuga (näiteks välisõhu saastatusest tingitud toitainete lisandumine). Veekogu ökosüsteemis on eutrofeerumise kontekstis väga tähtis positiivne roll vähkidel (Eestis jõevähkidel), kes vähendavad ja mineraliseeruvad olulisel hulgal orgaaniliste materjali ning samal ajal eritavad vaid tühises koguses fosforit. Lisaks võivad vähid oluliselt takistada veetaimestiku vohamist. Jõevähi kadumisega veekogust kaasnevad suured muutused veeökosüsteemide iseregulatsioonis, mille tulemusena langeb veekogule omane liigirikkus ja bioproduktiooni kvaliteet (Hessen et al, 1993; Laanetu ja Hurt, 2007). Eeltoodust lähtuvalt on Natura 2000 võrgustiku veekogus jõevähi populatsiooni säilitamine ja ka taastamine tähtsal kohal. Jõevähi kaitse, varude taastamine ja kasutamine on käsitletud vastavas tegevuskavas (Laanetu ja Hurt, 2007) ning selle alusel koostatud maakondlikus tegevuskavas (Hurt, 2007). Riigi tellimusel koostatud jõevähi tegevuskavad ei ole kinnitatud ja on praeguseks aegunud, kuid nendest lähtuvalt on toimunud ja eeldatavalt jätkuvad jõevähi uuringuid, asustamine jm tegevused. Jõevähi asustamisel on aluseks ka Kalakavatusliku taastootmise programm (2006).

Meetmed: nõuetele vastav keskkonnakasutus (hoiuala valitsemine); järelevalve (viib läbi Keskkonnainspektsioon); info registreerimine elupaiga seisundi kohta; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.

Veekogu hea seisundi säilitamiseks tuleb eelistada keskkonnasäästlikke (fosfaadivabad, looduslikust toorainest) koduhooldusvahendeid. Põllumajandusest tulevat reostuskoormust on võimalik oluliselt vähendada mahetootmisega ja loomapidamises keskkonnasõbralikke pesuvahendeid kasutades.

- Negatiivse mõjuga arendustegevus kallastel

Järvele on ohuks kallaste looduslikkuse muutmine. Arendustegevus järsul oruveerul võib põhjustada erosiooni ning toitesoolade ja setete järve kandumist.

Olemasolevate supluspaikade korrastamine on lubatav. Veekogu seisundit ei ohusta vaiadega järvepõhja kinnituvate või pontoonidele toetuvate väiksema purde (paadisilla) rajamine. Samuti võib lubada kalda- ja veetaimestiku eemaldamist, kuid mitte kaldaserva väljakaevamist.

Kaldavööndi puittaimestiku eemaldamisel tuleb lähtuda „Järvede tervendamise käsiraamatu“ (Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi limnoloogiakeskus, 2011) 11. osas toodust. Muuhulgas on öeldud, et kaldapuistute piiramine ja nende koosluste kujundamine tuleb eelkõige kõne alla varem avatud maastike keskel asuvate ja praeguseks võsastunud järvede kaldaalade piirkonnas. Sellest lähtuvalt võib kaldaala korrastamise ja vaate avamise eesmärgil lubada veekaitsevööndis mittemetsamaal raiuda põõsaid ja nooremaid puid. Põlispuud tuleb jätta kasvama. Metsaga kaetud kaldaalalt vette langenud puude eemaldamine on lubatud, kuid tegevus ei tohi kahjustada järve kaldaid. Erandina võib veekaitsevööndis lubada reaalses vettelangemise ohus oleva (kopra näritud, osaliselt murdunud vms) puu raiet.

Otepää valla üldplaneeringus (2013) on rakendusliku tegevusena planeeritud Vidrike-Kooraste ehk Truuta ürgoru maastikuhoolduskava koostamine. Järve-äärsete hooldustööde kavandamisel tuleb arvestada käesolevas kaitsekorralduskavas esitatud nõuete ja soovitustega.

Meetmed: kallaste looduslikku seisundit ohustavate tegevuste keelamine, järelevalve (viib läbi Keskkonnainspeksioon), elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.

- Õigusrikkumised

Õigusrikkumised, nagu veekogu seisundit mõjutav keelatud või loata tegevus, ebaseaduslik kalapüük (elektriga püük) jms, on potentsiaalseks ohuteguriks.

Meetmed: järelevalve (viib läbi Keskkonnainspeksioon).

3. HOIUALA VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE JA KÜLASTUSKORRALDUS

Ainult veekogusid hõlmavate hoiualade külastamise all saab käsitleda veekogu avalikku kasutamist – peamiselt suplemist, kalapüüki, veel ja jääl liikumist ning veekogu kaldal (kallasrajal) liikumist. Vidrike järve kallastel avalikud külastust soodustavad rajatised puuduvad. Vidrike järv on ümbritsetud eramaadega, mistõttu järveni jõudmisel tuleb arvestada kinnistuomanike õigustega.

Vidrike järv on suure virgestuskoormuse taluvusega – kuni 40000 külastust aastas (Ott, 2013). Sellelähedast külastuskoormust kaitsekorraldusperioodil ega ka edaspidi ette näha ei ole.

Vidrike järve hoiuala väärtuste tutvustamist ja külastuskorraldust kaitsekorralduskavaga ei planeerita. Hoiuala külastamisel tuleb lähtuda kehtivast seadusandlusest, sh maaomanike õigustest.

Hoiuala olemasolust teavitamiseks on paigaldatud kolm tähist (joonis 2; lisa 4 fotod 1 ja 2). Need on keskmised tähised vastavalt keskkonnaministri 03.06.2004 määrusele nr 65. Järve lääneotsas paiknev tähis on paigaldatud veepiirile liiga lähedale (madalale), mistõttu kaugemalt ei ole tähis nähtav. Lisaks kasvas tähise ümber pilliroog (2013. aasta oktoobri seisuga). Põhjakalda tähisel (nr 3) puudub funktsioon, kuna sinna satub inimesi harva.

Visioon ja eesmärk

Visioon: hoiuala on külastajatele avatud lähtuvalt veekogu avaliku kasutamise võimalustest, külastuskoormus ei kahjusta kaitseväärtusi.

Eesmärk: hoiuala on külastajatele avatud lähtuvalt veekogu avaliku kasutamise võimalustest, külastuskoormus ei kahjusta kaitseväärtusi.

Meetmed: tähiste hooldus; põhjakalda tähise likvideerimine.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS

4.1.1. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE SEIRE

Kaitseväärtustele seatud eesmärkideni jõudmiseks on vajalik kaitsereežiimi toimimise kontroll, sealhulgas inimõjust tingitud häiringute registreerimine. Selleks tehakse tulemuslikkuse seiret, mis põhineb järve (hoiuala) ja selle kallaste visuaalsel vaatlusel. Tulemuslikkuse seiret, milleks eraldi finantseerimist ette ei nähta, viiakse läbi Keskkonnaameti tööülesannete täitmise raames. Tegevus kuulub I prioriteetsusklassi.

4.1.2. VIDRIKE JÄRVE HOIUALA JÄRVE-ELUPAIGATÜÜBI INVENTUUR

Hoiuala looduskaitse seisundi ja kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks on kaitsekorraldusperioodi lõpus vajalik teostada järve-elupaigatüübi inventuur. Selle käigus hinnatakse järve ökoloogilist seisundit üldlimnoloogiliste ja EL-i Veepoliitika Raamdirektiivist lähtuvate kriteeriumite järgi. Saadud andmeid tuleb võrreldakse 2013. aasta vastavate näitajatega. Tegevus kuulub III prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet.

4.1.3. TÄHISTE HOOLDAMINE

Hoiuala tähis järve lääneotsas (nr 2 joonisel 2) tuleb esimesel võimalusel ümber paigaldada, tuues selle 10 m võrra järvest kaugemale ehk kõrgemale kalda peale. Tähiseid varjava taimestikku (sh puittaimestikku) eemaldamine või tallamine, posti pinnasesse kinnitumise kindlustamine jm toimuvad jooksvalt vastavalt vajadusele. Tähise prognoosimatul kadumisel või kahjustamisel (vargus, vandaalitsemine) tuleb tähis taaspaigaldada. Tähiste põhjalik ülevaatus ja vajalikud hooldustööd viiakse läbi kaitsekorraldusperioodi viimasel aastal. Tähise hooldustöödel tuleb arvestada maavaldaja õigustega. Tegevus kuulub II prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Riigimetsa Majandamise Keskus.

4.1.4. PÕHJAKALDAL PAIKNEVA TÄHISE LIKVIDEERIMINE

Tegevuse tulemusena likvideeritakse Vidrike järve põhjakaldal paiknev tähis (nr 3 joonisel 2; lisa 4 foto 2), millel seal otstarve puudub. Tähise post ja tahvel on heas korras ja neid saab kasutada vajadusel Vidrike järve hoiuala tähiste asendamiseks või mujal looduskaitseobjektidel. Tähise likvideerimistöödel tuleb arvestada maavaldaja õigustega. Tegevus kuulub III prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Riigimetsa Majandamise Keskus.

4.1.5. KAITSEKORRALDUSKAVA UUENDAMINE

Kaitsekorralduskava on koostatud 10-aastaseks (2016–2025) perioodiks, mis jaguneb kaheks osaks. Esimese osa lõppedes (2020) tehakse vahehindamine, millega antakse hoiuala seisundi ülevaade ning täpsustatakse vajalikud tegevused järgnevas viieks aastaks. Järgmiseks kaitsekorraldusperioodiks (2026–2035) uuendatakse kava 2025. a. Uuendamise aluseks on kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine. Uueks kaitsekorraldusperioodiks on soovitatav koostada kõikide hoiualana kaitstavate Kooraste järvede jaoks ühine kaitsekorralduskava. Veelgi paremaks alternatiiviks on koondada kõik hoiualana kaitstavad Kooraste järvestikku kuuluvad järved ühe hoiu- ja loodusala alla, moodustades Kooraste järvede hoiuala ja Kooraste järvede loodusala. Tegevus kuulub I prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet.

4.2. EELARVE

Eelarve tabelisse 1 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks selle kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 1. Eelarve

Jrk nr	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Kokku
Sadades eurodes															
Inventuurid, seired, uuringud															
4.1.1	Kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire	Tulemusseire	KeA	I					X					X	
4.1.2	Vidrike järve hoiuala järvelupaigatüübi inventuur	Inventuur	KeA	III										7	7
Tähistamine															
4.1.3	Tähiste hooldamine	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II	X									X	
4.1.4	Põhjalkadal paikneva tähise likvideerimine	Tähiste likvideerimine	RMK	III	X										
Kavad, eeskirjad															
4.1.5	Kaitsekorralduskava uuendamine	Tegevuskava	KeA	I					X					5	5
KOKKU					0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	12

KeA – Keskkonnaamet; RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus.

5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on tulemuslikkuse seire, järve elupaigatüübi inventuur ja kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud info.

Kaitsekorraldusperioodi edukuse aluseks on kaitsekorralduskavas planeeritud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimine.

Tabel 2. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium (lävend)	Tulemus	Selgitus
2.1	Elupaigatüüp looduslikult rohkeoitelised järved (3150)	Pindala, esinduslikkus, looduskaitseiline väärtus ja ökoloogiline seisundiklass	Pindala – 13,7 ha, esinduslikkus – B, looduskaitseiline väärtus – A, ökoloogiline seisundiklass vähemalt hea	Pindala – 13,7 ha, esinduslikkus – vähemalt B, looduskaitseiline väärtus – A, ökoloogiline seisundiklass vähemalt hea või sellest kõrgem	

KASUTATUD ALLIKAD

Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS) – andmed saadud Keskkonnaameti vahendusel (23.10.2013).

Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri. Vabariigi Valitsuse korraldus 05.08.2004 nr 615. <https://www.riigiteataja.ee/akt/328122010002> (külastatud 15.07.2013).

EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitsest. <http://www.natura2000.envir.ee/files/doc/loodusdirektiiv.pdf> (külastatud 15.07.2013).

Hessen, D. O., Kristiansen, G., Skurdal, J. 1993. Nutrient release from crayfish, and his potential impact on primary production in lakes. *Freshwater Crayfish* 9: 311-317.

Hoiualade kaitse alla võtmine Valga maakonnas. Vabariigi Valitsuse määrus 15.12.2005 nr 311. <https://www.riigiteataja.ee/akt/970876> (külastatud 15.07.2013).

Hurt, M. 2007. Tegevuskava jõevähi (*Astacus astacus* L.) kaitseks, varude taastamiseks ja kasutamiseks Valgamaal. Eesti Maaülikooli Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituut (käsikiri Keskkonnaametis).

Hurt, M. 2008. Riikliku keskkonnaseire programmi alamprogrammi elulooduse mitmekesisuse ja maastike seire allprogramm „Jõevähk“, 2008. aasta aruanne. <http://seire.keskkonnainfo.ee/seireveeb/> (külastatud 15.10.2013).

Ida-Eesti vesikonna Peipsi alamvesikonna maaparandushoiukava. Kinnitatud põllumajandusministri 07.02.2012 käskkirjaga nr 19. <http://www.pma.agri.ee/index.php?id=104&sub=355&sub2=424> (külastatud 15.11.2012).

Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava. Keskkonnaministeerium, 2010. <http://www.envir.ee/vmk> (külastatud 10.04.2013).

Järvede tervendamise käsiraamat. 2011. Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi limnoloogiakeskus.

<http://pk.emu.ee/struktuur/limnoloogiakeskus/teadustoo/publikatsioonid/jarvede-tervendamine-kogumik/> (külastatud 17.06.2013).

Kaitstava loodusobjekti tähistamise kord ja tähised. Keskkonnaministri määrus 03.06.2004 nr 65. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13132978> (külastatud 15.07.2013).

Kalade veekogudesse asustamise kord. Vabariigi Valitsuse 12. märtsi 1996. a määrusega nr. 75. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13136839> (külastatud 15.11.2013).

Kalakavatusliku taastootmise programm. 2006. Kinnitatud keskkonnaministri 2. mai 2006 käskkirjaga nr 524.

<http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=402882/taastootmisprogramm+2006+uuendus.pdf> (külastatud 15.11.2013).

Kalapüügieeskiri. Vabariigi Valitsuse määrus 09.05.2003 nr 144. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072011021> (külastatud 15.07.2013).

Kalapüügiseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/122122010034> (külastatud 15.07.2013).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011015> (külastatud 15.07.2013).

Keskkonnaregister. <http://register.keskkonnainfo.ee> (külastatud 15.09.2013).

Laanetu, N., Hurt, M. 2007. Tegevuskava jõevähi (*Astacus astacus* L.) kaitseks, varude taastamiseks ja kasutamiseks Eestis Eesti Maaülikooli Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituut (käsikiri Keskkonnaametis).

Looduskaitseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/110062011005> (külastatud 15.07.2013).

Maa-ameti WMS teenused. <http://inspire.maaamet.ee/teenused> (külastatud 01.10.2013).

Mäemets, A. 1977. Eesti NSV järved ja nende kaitse. Valgus, Tallinn.

Mäemets, H. 2010. Loodusdirektiivi järve-elupaigatüüpide inventeerimise juhised. http://www.keskkonnaamet.ee/hange/kkk-hankematerjalid/J%C3%A4rvede%20inv_materjalid/ (külastatud 01.10.2013).

Natura 2000 standardandmebaas. <http://natura2000.eea.europa.eu/#> (külastatud 12.09.2013).

Otepää valla üldplaneering. Kehtestatud Otepää Vallavolikogu 01.10.2013 määrusega nr 1-6-14. http://www.otepaa.ee/failid/areng-plan/yp_seletuskiri_kehtestatud2013.pdf (külastatud 15.10.2013).

Ott, I. (vastutav täitja) 2013. Kahekümne kuue Põlva-, Valga- ja Võrumaa järve kompleksuuringu teostamine ja kaitsekorralduslike soovitude andmine (Kaitsekorralduskava koostamise eeltöö, käsikiri Keskkonnaametis).

Paal, J. 2007. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat. Auratrükk, Tallinn.

Peipsi alamvesikonna veemajanduskava. Kinnitatud keskkonnaministri 28. mai 2008. a. käskkirjaga nr 634. Tartu 2007. <http://www.keskkonnaamet.ee/vesikonnad/static/files/166.PEIPSI%20VEEMAJANDUSKAVA.pdf> (külastatud 15.10.2013).

Veeseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011019> (külastatud 15.07.2013).

Veepoliitika Raamdirektiiv. <http://www.envir.ee/1226> (külastatud 10.08.2013).

Veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105062012007> (külastatud 15.07.2013).

LISAD

LISA 1. VÄLJAVÕTE LOODUSKAITSESEADUSEST

§ 14. Üldised kitsendused

(1) Kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ei või ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) [kehtetu - RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba;

9) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

10) jahiulukeid lisasööta.

[RT I, 18.04.2013, 1- jõust. 01.05.2013]

(2) Kaitstava loodusobjekti valitseja ei kooskõlasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevust ja muud tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(3) Kaitstava loodusobjekti valitseja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuste ja muude tegevuste, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajavad kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kooskõlastamisel kirjalikult seada tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevusi ei esitatud kaitstava loodusobjekti valitsejale kooskõlastamiseks või tegevustes ei arvestatud käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel seatud tingimusi, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(5) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitstava loodusobjekti kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

[RT I 2009, 3, 15 - jõust. 01.02.2009]

5. peatükk HOIUALAD

§ 32. Hoiuala

(1) Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul käesoleva seadusega sätestatud viisil.

(2) Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

(3) Hoiualal on metsaraie keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist.

(4) Metsaseaduse kohase metsateatise menetlemisel tuleb arvestada hoiuala kehtestamise eesmärki. Hoiuala valitseja võib kohustada:

- 1) tegema kavandatavat metsaraiet kindlaks määratud ajal;
- 2) kasutama kavandatava raie korral kindlaks määratud tehnoloogiat.

(4¹) Kui kavandatav uuendusraie on kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetega 2 ja 3, on hoiualal lubatud lageraie langi suurus kuni kaks hektarit ja laius kuni 30 meetrit ning turberaie langi suurus kuni viis hektarit.

[RT I 2009, 53, 359 - jõust. 21.11.2009]

(5) Hoiualal kavandatava tegevuse mõju elupaikade ja liikide seisundile hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus või käesoleva seaduse §-s 33 sätestatud korras

§ 33. Hoiuala teatis

(1) Hoiuala piires asuva kinnisasja valdaja peab esitama hoiuala valitsejale teatise järgmiste tegevuste kavandamise korral:

- 1) tee rajamine;
- 2) loodusliku kivimi või pinnase teisaldamine;
- 3) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

- 4) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
- 5) loodusliku ja poolloodusliku rohumaa ning poldri kultiveerimine ja väetamine;

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

- 6) puisniiduilmelisel alal asuvate puude raiumine;
- 7) maaparandussüsteemi rajamine ja rekonstrueerimine.

(2) Teatis peab sisaldama kavandatud tööde kirjeldust, mahtu ja aega ning nende tegemiskoha skeemi.

(3) Teatis tuleb esitada hoiuala valitsejale vähemalt üks kuu enne tööde alustamist:

- 1) kohaletoomisega,
- 2) tähtkirjaga posti teel või
- 3) digitaalallkirjaga varustatud e-kirjaga.

(4) Teatis loetakse esitatuks postitempli või ajatempli järgi postitamise päeval või päeval, kui hoiuala valitseja on selle registreerinud.

(5) Ühe kuu jooksul teatise esitamisest arvates hindab hoiuala valitseja kavandatud tegevuse vastavust käesoleva seaduse §-s 32 sätestatud nõuetele. Hoiuala valitseja:

- 1) kinnitab teatise ja tagastab selle esitajale, kui kavandatud tööd on lubatud,
- 2) teatab teatise esitajale tingimused, mida järgides võib kavandatud töid teha või
- 3) keelab tööd, mis ohustavad hoiuala kaitstavate liikide või elupaikade soodsa seisundi säilimist, mille tagamiseks hoiuala on moodustatud.

(6) Hoiuala teatise vormi ning teatise kinnitamise, läbivaatamise ja tagastamise korra kehtestab keskkonnaminister määrusega.

(7) Hoiualal ei kehti käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teatise esitamise kohustus tulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja elamu- ja õuemaa kõlvikutel tehtavate tööde kohta.

LISA 2. VÄÄRTUSTE KOONDTABEL

Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
Elupaigatüüp looduslikult rohketoitelised järved (3150)	Elupaigatüübi säilimine Vidrike järve hoiualal 13,7 ha ulatuses esinduslikkusega vähemalt B ja järve ökoloogilise seisundi säilitamine vähemalt 2013. aasta tasemel	Toitainete koormus	Nõuetele vastav keskkonnakasutus; järelevalve; elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.	Elupaigatüübi säilimine Vidrike järve hoiualal 13,7 ha ulatuses esinduslikkusega vähemalt B ja järve ökoloogilise seisundi säilitamine vähemalt 2013. aasta tasemel
		Negatiivse mõjuga arendustegevus kallastel	Kallaste looduslikku seisundit ohustavate tegevuste keelamine; järelevalve; elupaiga seisundi kohta info registreerimine; elupaiga inventuur kaitsekorraldusperioodi lõpus.	
		Õigusrikkumised	Järelevalve	

LISA 3. VÄLJAVÕTE KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMISE EELTÖÖST (Ott, 2013)

2. TULEMUSED

2.24. Vidrike

2.24.1. Hüdrokeemia ja –füüsika

Vesi oli kollane (Lisa 5) ja küllaltki läbipaistev, 2,6 m. Kollast ainet oli umbes 8 mg/l. Orgaanilise aine sisaldus oli keskmine: COD_{Mn} oli 11-12 mg O/l ja COD_{Cr} oli 30-35 mg O/l. Oksüdeeritavusprotsendi (34-37) järgi valdab orgaanilise aine koostises järvesisene orgaaniline aine.

Vesi oli kihistunud. Epilimnion oli hapnikuga kergelt alaküllastunud (O₂ 96 %). Metalimnionis (3,5 m) oli O₂ veel 18 %. Hüpolimnionis (5 m) oli O₂ ainult 0,18 mg/l ehk 1,4 %.

Vesi oli nõrgalt aluseline ülemistes veekihtides (pH 7,55-7,56), nõrgalt happeline põhja lähedal (pH 6,2).

Üld-P suurenes põhja suunas, 0,023-0,084 mg P/l. Fosfaatioone leiti põhja lähedalt 0,035 mg P/l.

Ka üld-N suurenes põhja suunas, 0,57-0,76 mg N/l. Vees oli pidevalt nii NH₄⁺ kui ka NO₃⁻.

NH₄⁺ oli 0,004-0,18 mg N/l, palju põhjakihis. NO₃⁻ leiti 0,002-0,006 mg N/l.

HCO₃⁻ oli keskmine, vahemikus 3,3-3,75 mg-ekv/l. Vee elektrijuhtivus oli 262-309 µS/cm.

Lahustunud aineid oli 206-304 mg/l. Cl-iiooni leiti 2,6-2,9 mg/l ja SO₄²⁻ 4-6 mg/l.

Vidrike järv (VRD tüüp III) on sügav, keskmiselt kareda ja heleda veega. Veeseisund oli pH (7,1) järgi väga hea, teiste kvaliteedinäitajate järgi hea: üld-P oli 0,049 mg/l, üld-N 0,66 mg/l ja SD oli 2,6 m.

2.24.2. Bakterplankton

Heterotroofsete bakterite üldarv (Tabel 2.24.2.1) oli kõikides veekihtides ühtlaselt madala taseme ülemisel piiril 2,4-2,7 miljonit rakku/ml. Saprobakterite arvukus oli pinnal madal, alumistes veekihtides keskmisel tasemel. Biokeemiline hapnikutarve oli Vidrike järves rohketoitelise järvede alumisel piiril ning viitab bakteritele kergesti kättesaadava lahustunud orgaanilise aine keskmisele sisaldusele vees.

Heterotroofsete bakterite arvukuse järgi oli järve seisund väga hea, saprobakterite arvukuse biokeemilise hapnikutarbe alusel hea.

Tabel 2.24.2.1. Vidrike järve heterotroofsete bakterite üldarv (BÜA), saprobakterite arvukus (SAPRO) ja biokeemiline hapnikutarve (BHT₇).

Järv	Kuupäev	Kiht	BÜA, 10 ⁶ rakku/ml	SAPRO rakku/ml	BHT ₇ mg O ₂ /l
Vidrike	2.07.2012	pind	2,6	190	2,1
		hüppekiht	2,7	750	
		põhi	2,4	685	

2.24.3. Fütoplankton

Fütoplanktoni liikide arv loendusproovis oli pinnal kõrge, hüppekihis ülikõrge ja põhjas keskmine. Biomass oli pinnal madal, hüppekihis ja põhjas keskmine. Chla hulk oli pinnal madal, hüppekihis keskmine ja põhjas ülikõrge. Valgusolusid arvestades, pärines viimase puhul valdav osa pigmente fotsünteesivatelt bakteritelt (Lisa 6). Arvutatud näitajatest oli fütoplanktoni koondindeks (FKI) pinnal ja hüppekihis keskmine, põhjas kõrge, vastavalt siis meso- ja eutroofselt tasemel. Liikidest domineerisid pinnal ränivetikad *Stephanodiscus* sp. ja *Tabellaria fenestrata* var. *asterionelloides*; hüppekihis lisaks veel ränivetikad perekonnast *Cyclotella*; põhjas neelvetikas *Cryptomonas* sp. ning sinivetikad *Planktothrix aghardii* ja *Limnothrix pseudospirulina*.

Järve fütoplanktoni näitajaid varem uuritud ei ole. Kuigi biomassid polnud 2012. aasta juulis järves kõrged, peegeldavad nii pigmentide hulk kui ka FKI järve kehva seisundit. Kaldal paiknev karjalaudal on olnud selles kindlasti oma osa. Kuna praegu on see reostusallikas suletud võib pikemas perspektiivis eeldada ka seisundi paranemist. Kui suur on järve sisekoormus, seda tuleks hinnata setetes talletunud toitainete hulcade määramise kaudu.

EL veepoliitika raamdirektiivi (2002) nõuetest lähtuvalt oli järve seisund fütoplanktoni keskmistatud (kihtide keskmine) näitajate osas järgmine: Chla- kesine; fütoplanktoni kooslus (FPK)- hea; fütoplanktoni koondindeks (FKI)- hea; ühetaolisuse indeks (J)- hea. Vidrike järve üldseisund fütoplanktoni näitajate alusel oli hea.

2.24.4. Zooplankton

Vidrike järve veeproovist määrati 21 zooplanktoni taksonit, s.h. 10 liiki koorikloomi.

Zooplanktoni arvukus oli järves kõrge, biomass suur (vastavalt $709 \cdot 10^3$ is./m³ ja 3,8 g/m³).

Arvukuselt jagunesid zooplanktoni rühmad enamvähem võrdselt.

Keriloomade (35% kogu zooplanktoni arvukusest) hulgas domineeris liik *Keratella cochlearis* 51% rühma arvukusest).

Vesikirbuliste faunas (35% kogu zooplanktoni arvukusest) määrati kuus liiki: *Diaphanosoma brachyurum*, *Daphnia cucullata*, *Chydorus sphaericus*, *Ceriodaphnia pulchella*, *Bosmina longirostris* ja *B. coregoni*. Arvukaimalt esines keskkonnatingimuste suhtes vähenõudlikku liiki *Bosmina longirostris* (136 is/l; 56% rühma arvukusest).

Aerjalgsede fauna oli esindatud Eesti väikejärvedes sagedasti esinevate liikidega - *Mesocyclops leuckarti*, *M. oithonoides* ning *Eudiaptomus graciloides*. Lisaks neile liikidele oli Vidrike järve veeproovis ka keskkonnatingimuste suhtes nõudlikum liik *Mesocyclops crassus*. Aerjalgsede arvukuses oli suurim osa vähikvastsetel *nauplii* (77% rühma arvukusest).

Suurim osa zooplanktoni biomassis oli keriloomadel (61%). Keriloomadest oli suurima biomassiga suuremõõtmeline liik *Asplanchna priodonta* (2,3 g/m³; 99% rühma biomassist ja 60% kogu zooplanktoni biomassist).

Vesikirbuliste (24% kogu zooplanktoni biomassist) hulgas oli suurima biomassiga liik *Daphnia cucullata* (0,5 g/m³; 55% rühma biomassist).

Aerjalgsede hulgas andis suurima biomassi liik *Eudiaptomus graciloides* (0,2 g/m³; 43% rühma biomassist).

Järve koorikloomade ja keriloomade fauna oli küllalt mitmekesine, esines keskkonnatingimuste suhtes nõudlikke liike.

Zooplanktoni liikide ja koosluste olukord järves oli hea.

2.24.5. Suurtaimed

Truuta järvedeaheliku kümnes järv, mille taimestikku pole varem uuritud. Sarnaselt eelnevalt nimetatud Truuta aheljärvestiku järvedele kuulub ka Vidrike järv III tüüpi (keskmise karedusega sügav järv) järvede hulka, mis vastab EL Loodusdirektiivi elupaigatüübile 3150 (looduslikult rohketoitelised järved). Vidrike järves registreeriti 2012. aastal 35 liiki veetaimi – 24 kaldavee-, 5 ujulehtedega, 1 ujutaim ja 5 veesisest taime (lisa 1).

Kaldaveetaimestikus domineeris harilik pilliroog, ohtruselt järgnesid kalmus ja tarnad. Harilikku kalmust leiti järve loode-, põhja-, lõunaosast, peamiselt piirkonnast, kus vahetult kallastel paiknesid hooned. Ujulehtedega taimed moodustasid pideva vööndi, milles domineeris kollane vesikupp. Ohtruselt järgnesid vesikupule võrdselt 2 palli väärtuses nii väike vesiroos (LK III kategooria), valge vesiroos, ujuv penikeel kui vesi-kirburohi. Vesiroosid levisid enamasti kaldaveetaimede vööndis, ehkki vesikuppu ning ujuvat penikeelt leidis ka sügavamal avavees. Ujutaimedest leiti konnakilbukat, kuid seda esines vähesel ohtrusel. Võrreldes ujulehtedega taimede vööndiga esines veesisene taimestik natuke lünklikuma vööndina. Selles vööndis domineeris harilik vesisammal, ohtruselt järgnesid räni-kardhein, sõõr-särjesilm, kaelus-penikeel ja nitellid. Ka sõõr-särjesilma ning räni-kardheina, mis on eutroofsetele järvedele iseloomulikud liigid, leidis peamiselt järveosades, kus järvekallastel paiknesid hooned või olid ujumiskohad. Lisaks esinesid eelmainitud liigid massilisemalt ka järve edela- (sissevool Kauru järvest) ning idaosas (väljavoolu sopistuses). Niitjaid vetikaid ei leitud.

Hinnates järve ökoloogilist seisundit VRD-I põhineva hindamissüsteemi alusel oli järve seisund 2012. aastal hea (tabel 2.24.5.1.). Vastavalt EL Loodusdirektiivi hindamissüsteemile oli Vidrike järv 2012. aastal väga kõrge looduskaitse väärtusega (tabel 2.24.5.2.).

Tabel 2.24.5.1. Vidrike järve seisundi hinnang alusel.

Näitaja/aasta	2012
Veesisese taimestiku maksimaalne levikusügavus (m)	3,5:II
Tähtsamad taksonid ohtruse järjekorras	Bry=Nu, Cer=Nym=Pot(nat)= Poly:II
Kaelus-penikeele või läik-penikeele ohtrus	1:III
Mändvetiktaimede või sammalde liikide ohtrus	3:I
Kardheina või ujutaimede ohtrus	1:II
Suurte niitrohevetikate rohkus	0:I

Tabel 2.24.5.2. Vidrike järve seisundi hinnang EL Loodusdirektiivi hindamissüsteemi alusel.

Näitaja	2012
Esinduslikkus (A,B,C,D)	B
Struktuuri säilimine (I, II, III, IV)	II
Funktsioneerimine (I, II, III, IV)	II
Taastamise võimalused (I, II, III, IV)	-
Üldine looduskaitseväärus (A,B,C,D)	A

2.24.6. Suurselgrootud

Järve hinnati kui keskmiselt karedaveelist. Proov võeti läänekaldalt, uurimiskohas kasvas kalda ääres õõtsik. Domineerisid surusääskede vastsed (Tabel 2.1.6.1.). Viiest indeksist kaks olid väga heal, kaks heal, üks (tundlike taksonite arv) halval tasemel. Kokkuvõttes hea seisund (Tabel 2.1.6.2). Varem pole järve suurselgrootuid uuritud.

Tabel 2.1.6.1. Suurselgrootute dominandid ja haruldased liigid (Vidrike järve osa)

Nr.	Järv	Arvukaim takson	%	Haruldasi liike
24	Vidrike	<i>Chironomidae</i>	78	

Tabel 2.1.6.2. Seisund suurselgrootute järgi (Pinnaveekogumite..., 2009 järgi). Põhi: 0 - taimed + muda, 1 - liiv, 2 - kruus või kivid. Väga hea seisund - sinine, hea seisund - roheline, keskine seisund - kollane, halb seisund - punane. N - arvukus (isendit/m²), T - üldine taksonirikkus, H' - Shannoni taksonierisus, ASPT - taksoni keskmine tundlikkus, EPT - *Ephemeroptera*, *Plecoptera* ja *Trichoptera* taksonite rikkus, A - happelisusindeks. Koondseisund - hinnang 5 või 4 indeksi alusel, REF - koondseisundi etalon. EQR - *Environmental Quality Ratio* (seisundi väärtus jagatud etaloniga). EQR (2011): väga hea ja hea seisundi piir korrigeeritud vastavalt Euroopa Kesk - Balti interkalibreerimisrühma soovitudele (Vidrike järve osa)

Nr.	Järv	T	H'	ASPT	EPT	A	Koondseisund	EQR	EQR (2011)
24	Vidrike	33	1,61	4,83	7	6	18	0,72	0,72

3. JÄRVEDE FUNKTSIONEERIMISE ERIPÄRAD, SEISUNDI KOKKUVÕTE

Vidrike.

Ökoloogiline seisund on hea (Tabel 3.1.), Pu keskmine (38,5; Tabel 3.2.). Kunagised võimalikud punktkoormusallikad on kas kadunud või nende mõju vähenenud. Nõlvadel mõned talud, mis ei tohiks oluliselt järve mõjutada. Tervendamine ei ole vajalik. Talude juures supluspaikade hooldamine ei riku ökoloogilist seisundit. Veetranspordiks sobivad oleksid vahendid, mis ei kasuta sise põlemismootoreid. Virgestuskoormuse taluvus on suhteliselt suur, kuni 40000 külastust aastas.

Tabel 3.1. Uuritud järvede ökoloogilise seisundi koondhinnangud (Vidrike järve osa).

Järv	VRD tüüp	Hinnang
Vidrike	III	Hea

Tabel 3.2. Puhvedusvõime indeks (Pu) uuritud järvedes (Vidrike järve osa).

Järv	Pu
Vidrike	38,5

LISA 1

Veetaimestiku koosseis ja liikide ohtrused (1-5) erinevatel uurimisaastatel (x - määramata ohtrus; aastaarv* - osaline vaatlus)

XXIV. Vidrike järv

Liik/uurimisaasta	2012
Kaldaveetaimestiku levikusügavus (m)	2,5
Ujulehtedega taimestiku levikusügavus (m)	2,5
Veesisese taimestiku levikusügavus (m)	3,0
Sammalde levikusügavus (m)	3,5
Kaldaveetaimed	
<i>Acorus calamus</i> L. - harilik kalmus	3
<i>Alisma plantago-aquatica</i> L. - harilik konnarohi	x
<i>Calla palustris</i> L. - soovõhk	x
<i>Carex acutiformis</i> Ehrh. - sootarn	x
<i>C. lasiocarpa</i> Ehrh. - niitjas tarn	x
<i>C. pseudocyperus</i> L. kraavtarn	x
<i>Carex rostrata</i> L. - pudeltarn	x
<i>Carex</i> spp. - tarnad	3
<i>Comarum palustre</i> L. - soopihl	2
<i>Cicuta virosa</i> L. - mürkputk	2
<i>Equisetum fluviatile</i> L. em Ehrh. - konnaosi	2
<i>Filipendula ulmaria</i> (L.) Maxim. - harilik angervaks	x
<i>Galium palustre</i> L. - soomadar	x
<i>Iris pseudacorus</i> L. - kollane võhumõök	1
<i>Lycopus europaeus</i> L. - harilik parkhein	x

<i>L. vulgaris</i> L. - harilik metsvits	x
<i>Lythrum salicaria</i> L. - harilik kukesaba	x
<i>Myosotis scorpioides</i> L. - soo-lõosilm	x
<i>Phragmites australis</i> (Cavan.) Trin ex Steud. - harilik pilliroog	4
<i>Ranunculus lingua</i> L. - suur tulikas	2
<i>Rumex aquaticus</i> L. - vesioblikas	x
<i>Schoenoplectus lacustris</i> (L.) Palla - järvkaisel	2
<i>Scutellaria galericulata</i> L. - harilik tihashain	x
<i>Thelypteris palustris</i> Schott - harilik soosõnajalg	2
Ujulehtedega ja ujutaimed	
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i> L. - konnakilbukas	x
<i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith - kollane vesikupp	3
<i>Nymphaea alba</i> L. - valge vesiroos	x
<i>Nymphaea candida</i> C. Presl. väike vesiroos	x
<i>Nympaea</i> spp. - vesiroosid	2
<i>Polygonum amphibium</i> L. - vesi-kirburohi	2
<i>Potamogeton natans</i> L. - ujuv penikeel	2
Veesisesed taimed	
<i>Ceratophyllum demersum</i> L. - räni-kardhein	2
<i>Fontinalis antipyretica</i> Hedw. - harilik vesisammal	3
<i>Nitella</i> sp. - nitell	x
<i>P. perfoliatus</i> L. - kaelus-penikeel	1
<i>Ranunculus circinatus</i> Sibth. - sõõr-särjesilm	1

LISA 2 (Vidrike järve osa).

a) Veetaimede ökoloogilisi rühmi iseloomustavad näitajad uuritud järvedes (KVT – kaldaveetaimed, UT – ujutaimed, ULT – ujulehtedega taimed, VST – veesisesed taimed).

Järv/parameetrid	Taimeliikide arv					Maksimaalne levikusügavus (m)		
	KVT	UT	ULT	VST	ÜLDARV	KVT	ULT	VST
Tüüp III								
Vidrike järv	17	1	5	5	28	2,5	3,0	3,5

b) Veetaimestiku dominantliigid, nende ohtrus ning taimestikul põhinev seisundi hinnang uuritud järvedes (VRD – järvede seisundi hinnang vastavalt Veepoliitika Raamdirektiivi nõuetele, Natura – järvede seisundi hinnang vastavalt Natura elupaigatüüpidele).

Järv/parameetrid	Dominantliigid ja ohtrused			Seisund (VRD/Natura)
	Kaldaveetaimed	Uju- ja ujulehtedega taimed	Veesisesed taimed	
Tüüp III				
Vidrike järv	<i>P. australis</i> (4)	<i>N. lutea</i> (3)	<i>F. antipyretica</i> (3)	Hea/väga kõrge

LISA 4. FOTOD

1. Vaade Vidrike järvele lääneotsast, sealne hoiuala tähis (nr 2 joonisel 2) paistab vaevalt pilliroo seest välja (04.10.2013).

2. Vaade Vidrike järvele kõrgelt põhjakaldalt, mahajäetud majapidamise juurest. Sealne hoiuala tähis on puittaimestiku ja pilliroo sees. Tähis kuulub likvideerimisele, sest sinna satub inimene väga harva (04.10.2013).

LISA 5. AVALIKUSTAMISE MATERJALID

Valgamaa järvede hoiualade kaitsekorralduskavade avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek

Memo

Koosolek toimus Keskkonnaameti Otepää kontoris 27.11.2013 kl 13.00-15.00.

Koosolekul osalemise kutse saadeti e-postiga 13.11.2013 Keskkonnaametile, Ahja Vallavalitsusele, Vastse-Kuuste Vallavalitsusele, Kanepi Vallavalitsusele, Lasva Vallavalitsusele, Räpina Vallavalitsusele, Puka Vallavalitsusele, Võru Vallavalitsusele, Mooste Vallavalitsusele, Põlva Vallavalitsusele, Võru Linnavalitsusele, Urvaste Vallavalitsusele, Taheva Vallavalitsusele, Tõlliste vallavalitsusele, Hummuli Vallavalitsusele, Otepää Vallavalitsusele, Keskkonnainspeksiioonile, Põllumajandusametile ja RMK-le. Koosoleku toimumise teade oli avalikkusele kättesaadav Keskkonnaameti veebilehel (<http://www.keskkonnaamet.ee/uudised-ja-artiklid>) alates 12.11.2013. Koosoleku teade ilmus ajalehes „Valgamaalane“.

Koosolekust võtsid osa: Valter Luuse, Peeter Pettai, Leo Paal, Rein Vikard (kohaliku huviga kodanikud), Priit Voolaid (RMK), Risto Sepp (RMK), Ats Tarto (Keskkonnainspeksiioon), Tiina Troškin (Keskkonnaamet), Margo Hurt (OÜ Looduslik valik, kaitsekorralduskavade koostaja).

M. Hurt andis ülevaate hoiualade moodustamise alustest, hoiualade kaitsekorrast ning kaitsekorralduskavade koostamise vajadusest, eesmärgist ja põhimõtetest. M. Hurt tutvustas hoiualasid, nende kaitseväärtusi, ohutegureid ning vajalikke meetmeid. Jooksvalt esitati küsimusi ning tekkisid arutelud konkreetseid hoiualasid rohkem ja vähem puudutatvatel teemadel.

Risto Sepp teatas, et tal ei avanenud kaitsekorralduskavad Keskkonnaameti kodulehelt. T. Troškin ja M. Hurt kinnitasid, et nad kontrollisid vastavate pdf-failide avanemist peale avaldamist ning probleeme ei esinenud.

Tunti huvi, kas limnoloogikeskuse tehtud järvede seisundi eeluuringuga tuli välja mõni oluline probleem või õiguserikkumine. M. Hurt selgitas, et uuringu tulemuseks olnud koondhinnangud olid järvede lõikes erinevad, sh osadel järvedel hinnang kesine, kuid konkreetset õiguserikkumist põhjusena ei ole nähtud. M. Hurt leidis välitöödel mõned kahtlased ettevõtmised järvede ääres nagu Lambahanna järve kaldaala kaevetööd ja Lubjaahu järve ääres värsked rajatised ning andis neist ka kohe Keskkonnaametile teada. Nende juhtumitega tegeleb praegu Keskkonnainspeksiioon. Keskkonnainspeksiiooni andmetel oli Lambahanna järve hoiuala tähis, mis pidi paiknema järve väljakaevatud ala piirkonnas, sealse hoone seina ääres.

Esitati küsimus, kas hoiuala järvede (näiteks Vidrike järv) kasutamine autode jäärajana on sobiv. M. Hurt selgitas, et autodega järve jääl sõitmisega kaasneb reostuse oht, eriti, kui järve jääl on vesi, mis peseb auto põhja alt võimaliku õli järve. Reostuse järve sattumist tuleb vältida kõigis järvedes. Jääraja tegemiseks hoiuala järvedele otseseid piiranguid ei ole.

Esitati küsimus, mis vahe on hoiuala järvel ja mitte hoiuala järvel piirangute osas? Peamine erinevus on selles, et erilist tähelepanu pööratakse hoiuala kui Natura 2000 võrgustiku ala eeldatavalt mõjutavatele tegevustele ning keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise vajadusele. Hoiuala järved on rohkem kaitstud arendustegevuse eest. Looduskaitseadusest ja veeseadusest tulenevad üldised piirangud ehitamise jm kohta kehtivad kõigil järvedel.

Järve seisundit võivad mõjutada pinnasetööd kaldaaladel, millega kaasnevalt toimub toitainete vette uhtumine, järskude kallastega järvedel. Hoiuala järvedel on lubatav olemasolevate supluskohtade korrastamine. Purde ehitamine järve seisundit ei ohusta. Samas on järveäärsete alade hooldamisel vaid esteetiline efekt, järve seisundi paranemisele see kaasa ei aita.

Esitati küsimus kalade asustamise kohta. M. Hurt selgitas, et kalade ja vähkide asustamiseks on nõutav Keskkonnaameti luba. Vastav täiendus lisatakse ka kaitsekorralduskavadesse kaitsekorra peatükki.

Pikemalt arutleti jõevähi, kui ökosüsteemis tähtsa liigi, kaitse ja asutamise teemadel. M. Hurt selgitas muuhulgas, et vähi elupaigaks olevate järvede hoiualade kaitsekorralduskavasid täiendatakse vähi tähtsust ja jõevähi asustamise korraldust jm selgitava lõiguga. See lõik lisatakse mõjuteguri „toitainete koormus“ alla. Kaitsekorralduskavas vähi asustamist tegevusena ei ole, kuid kaitsekorralduskavale viidates on hea asustamiseks finantseerimist taotleda.

Lisaks olid mitmed autelud üldiselt järvede teemal ning tõstatati küsimusi Pühajärve, Neitsijärve ja teiste Otepää looduspargi veekogude kohta. Osalejatele anti teada, et neid probleeme käsitletakse 02.12.2013 toimuval Otepää looduspargi kaitsekorralduskava koosolekul.

Memo koostas:

Margo Hurt